

Uresničevanje Evropskega programa za učenje odraslih v Sloveniji – 2017

1 | 2017 | <http://epuo.acs.si> | <http://tvu.acs.si> | <http://www.acs.si>

Izzivi v izobraževanju odraslih na državni ravni

Dr. Maja Makovec Brenčič, ministrica za izobraževanje, znanost in šport

‘Krepitev podpornih mehanizmov v izobraževanju odraslih, več vlaganja sredstev (tudi po zaslugi projektov ESS), prenovljena zakonodaja (Zakon o izobraževanju odraslih), opredelitev javne službe in javne mreže ... to je nekaj strateških usmeritev, ki smo jim sledili v zadnjem obdobju – vse s končnim ciljem, da povečamo udeležbo odraslih v izobraževanju ter izboljšamo njihove spretnosti.’

Več na str. 4

Uspeh, ne zgolj profit, naj bo naše vodilo!

Ivo Boscarol, direktor Pipistrela d.o.o., Ajdovščina

‘Formalna izobrazba je pomembna, a še pomembnejša je širina pogleda na življenje (in delo) ... vključno s pripravljenostjo na vseživljenjsko učenje. To pričakujem od svojih sodelavcev. Po mojem mnenju moramo vrednote postaviti na prvo mesto ...’

Več na str. 5

Usposobljeni ljudje – največji vir moči

Miran Naglič, Kmetijska in gozdarska zbornica RS

‘Dejavnik napredka je krepitev endogenih potencialov ljudi in narave, kar lahko dosežemo z ozaveščanjem in različnimi oblikami usposabljanja, razpravami, ekskurzijami in drugimi dejavnostmi. Dobro informirani in usposobljeni ljudje na podeželju so zainteresirani za akcijo, ta pa mora biti dogovorjena in usklajena.’

Več na str. 8

Digitalne kompetence in spremenjena miselna naravnost

Tanja Skaza, direktorica Plastike Skaza d.o.o., Velenje

‘Oboje bo ključnega pomena za delo v prihodnje. Ljudje bodo morali biti sposobni zaznavati trende in razmišljati analitično. Te nove oblike znanja pričakujemo od mladih, mi, starejši kader, pa jih bomo opremili z izkušnjami.’

Več na str. 11

V starejših so skriti številni zakladi

Dr. Kristijan Musek Lešnik, Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani

‘Ko se staramo, se moramo preusmeriti na področja, na katerih uspevamo in postajamo močnejši v vseh pogledih. Stalno stremenje k osebnostni rasti in skladnosti nas kot napeta elastika povezuje z našo predstavo o idealnem jazu. Vseživljenjsko učenje (lahko) ta proces podpira ...’

[Več na str. 13](#)

Učenje odraslih je širok koncept

David Mallows, Univerzitetni kolidž London, Združeno kraljestvo

‘Učenje odraslih je veliko več kot zgolj pridobivanje kompetenc za delo ... in njegovi učinki so mnogoteri. Kdo so tako imenovani nizko usposobljeni (low-skilled)? Tisti z nizko stopnjo izobrazbe in/ali tisti, ki so imeli slabe rezultate v raziskavi o spretnostih odraslih? Ta je merila le določene spretnosti. Kaj pa druge, ki jih odrasli imajo in bi jih bilo treba le prepoznati in ovrednotiti, da bi postale temelj za uspešno življenje in delo?!’

[Več na str. 15](#)

‘Ujemi svoje sanje, to je ratat mnogim ...’

Zlatan Čordić - Zlatko, raper in dobitnik priznanja za promocijo učenja in znanja odraslih 2016

‘Izgovorov je tisoč, zato vsaj probi. Pozitivno misli, enkrat morš kiksnt, ni narobe, če padeš, treba se je dvignt ...’

Zlatko, slovenski 'glas učečih se', je nastopil na dogodku v okviru našega študijskega obiska na Irskem 10. marca 2017 v Dublinu; med drugim je odrepal del pesmi [Svet je tvoj!](#) (Nina Pušlar & Zlatko).

Tretja faza projekta EPUO je zaključena	3
Več ustreznih spretnosti za življenje in delo	5–13
Zaključni dogodek EPUO 2017	14
Vzajemno učenje na mednarodni ravni	15
Načini diseminacije	17
Koordinacija projekta EPUO v obdobju 2017–2019	17

Založnik: Andragoški center Slovenije, Šmartinska 134a, 1000 Ljubljana | **Besedilo in urejanje prispevkov:** mag. Zvonka Pangerc Pahernik (T: 01 5842 567, E: zvonka.pangerc@acs.si) s pomočjo Ane Peklenik | **Jezikovni pregled:** Ana Peklenik | **Oblikovanje:** David Fartek | **Tehnična izvedba:** Franci Lajovic.

E-bilten 'Uresničevanje Evropskega programa za učenje odraslih (EPUO) v Sloveniji' je glasilo istoimenskega [projekta](#). Izdajo biltena financirana Evropska komisija. Vsebina publikacije je izključno odgovornost avtorja in v nobenem primeru ne predstavlja stališč Evropske komisije.

Publikacijo je mogoče prebrati na: <https://epuo.acs.si/gradiva/e-bilten>.

Tretja faza projekta EPUO je zaključena

Uresničevanje Evropskega programa za učenje odraslih (EPUO) je proces, ki se je trdno zasidral na področju izobraževanja odraslih v Sloveniji. Pripeljal je do razvoja konceptov, kot sta Parada učenja – Dnevi učečih se skupnosti ter strokovni dogodki EPUO. S tem smo podprli procese ozaveščanja o pomenu učenja odraslih ter zagotavljanja višjih ravni ustreznih spretnosti. Prepoznali smo primere dobre prakse in si izmenjali informacije o njih doma in v tujini.

Evropsko ozadje

Evropsko politično ozadje naših prizadevanj je opredeljeno v [Resoluciji Sveta o \(prenovljenem\) Evropskem programu za učenje odraslih](#) (EPUO), objavljeni leta 2011. Njena sporočila so namenjena aktiviranju potenciala izobraževanja odraslih, saj slednje prispeva k preseganju družbeno-ekonomske krize, blaženju posledic demografskih trendov ter ohranjanju ravnovesja med ekonomističnim in humanističnim razvojem družbe.

Države članice so imenovala [nacionalne koordinatorje](#), ustanove in posameznike, zadolžene za uresničevanje EPUO. Ti smo za posamezna projektna obdobja (2012–2014, 2014/2015 in 2015–2017) oblikovali in prijavili projekte. V vseh teh projektnih fazah smo se sklicevali na prednostna področja EPUO:

- izvajanje vseživljenjskega učenja in mobilnosti; [več →](#)
- izboljšanje kakovosti in učinkovitosti izobraževanja in usposabljanja; [več →](#)
- spodbujanje pravičnosti, socialne vključenosti in aktivnega državljanstva; [več →](#)
- spodbujanje ustvarjalnosti in inovativnosti odraslih in njihovih učnih okolij; [več →](#)
- izboljšanje zbirke znanja o izobraževanju odraslih in spremljanje področja; [več →](#)

s posebnim poudarkom na nizko izobraženih oziroma nizko kvalificiranih odraslih in drugih ranljivih ciljnih skupinah ter ob upoštevanju nacionalnih posebnosti oziroma prioritet. Finančno podporo prizadevanjem za uresničevanje Resolucije v državah EU zagotavlja program Erasmus+.

Od leta 2012 pa do izteka projekta so na uresničevanje EPUO vplivale številne okoliščine kot npr. v letu 2015 izdano Skupno poročilo o napredku evropskega izobraževanja in usposabljanja ([Joint Report ET 2020](#)) ter Pariška deklaracija, ki sta ponovno prisodila večjo težo spodbujanju dejavnega državljanstva, medsebojnega razumevanja in miroljubnega sožitja. Vzpostavitev e-platforme za izobraževanje odraslih v Evropi (**EPAL** – [angleška](#) in [slovenska](#) stran) je pomenila dobrodošlo priložnost za izmenjavo informacij, izkušenj, primerov zglednih praks, strokovnih pogledov in novic, povezanih s politiko in prakso izobraževanja odraslih v skupnem e-okolju.

Relativno nov impulz, ki je zaznamoval naše delo, je bila objava **Novega programa znanj in spretnosti za Evropo** – Z roko v roki za večji človeški kapital, zaposljivost in konkurenčnost ([New Skills Agenda for Europe: Working together to strengthen human capital, employability and competitiveness](#)) 10. junija 2016. Sledilo mu je sprejetje Priporočila Sveta z naslovom **Poti izpopolnjevanja: nove priložnosti za odrasle** (Council Recommendation on [Upskilling Pathways: New Opportunities for Adults](#)) 19. decembra 2016. Oba dokumenta sta spretnosti in kompetence – najsi bodo dosegljive po formalnih ali neformalnih poteh, namenjene za delo in/ali življenje na splošno – postavila v ospredje vseh naših prizadevanj. Uresničevanje omenjenega Priporočila in njegovih treh korakov (ocenjevanje znanj in spretnosti, zagotavljanje prilagojene, prožne in kakovostne ponudbe učnih možnosti, potrjevanje in priznavanje pridobljenih znanj in spretnosti) je/bo močno vplivalo na zdajšnji in prihodnji (2017–2019) proces uresničevanja EPUO na evropski in nacionalni ravni.

Naslednja pobuda, ki je bila prav tako vpeljana v letu 2016, je bil **Evropski teden poklicnih spretnosti** ([European Vocational Skills Week](#)), ki je potekal od 5. do 9. decembra 2016. Pod njegovim okriljem je Evropska komisija 6. in 7. decembra v Bruslju organizirala Konferenco o spretnostih odraslih ([Adult Skills: Empowering people](#)). Na njej se je zbralo blizu 300 udeležencev iz 37 držav, med njimi 28 nacionalnih delegacij, ki so jih sestavljali različni deležniki, ti pa so delovali pod vodstvom nacionalnih koordinatorjev EPUO. Slovenijo je zastopala 11-članska delegacija, ki je v posebnem programskem sklopu razpravljala o omenjenem Priporočilu. Poseben izziv je bilo vprašanje, kateri deležniki lahko prispevajo k nacionalni koordinaciji uresničevanja Priporočila Poti izpopolnjevanja in kako. Izpolnili smo tabelo o pregledu stanja in izzivih, ki jo je za vse države članice pripravila EK, ter se strinjali, da je treba okrepiti sinergijo mnogih deležnikov na nacionalni in evropski ravni. Več o dogodku v [e-biltenu EPUO 2016](#) (stran 15–17).

Nacionalno ozadje

Tudi v tretji fazi uresničevanja EPUO je bil za vlogo projektnega **nacionalnega koordinatorja** imenovan Andragoški center Slovenije (ACS), krovna ustanova za razvoj izobraževanja odraslih v Sloveniji. Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport (MIZŠ) je projekt podprlo neposredno, s financiranjem lastnega deleža, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (MDDSZ) pa posredno, s financiranjem temeljnih promocijskih dejavnosti v izobraževanju odraslih.

V preteklosti se je Slovenija ponašala z relativno visokim deležem odraslih, vključenih v vseživljenjsko učenje (starih 25–64 let). V zadnjih šestih letih je ta delež upadel, in sicer od 16,4 % v 2010 na 11,6 % v 2016 (vir: [Monitor izobraževanja in usposabljanja](#)). Struktura udeležencev odraža t. i. 'Matejev učinek', kar pomeni, da je vključenost nizko izobraženih 10-krat nižja od vključenosti visoko izobraženih (ISCED 0–2: 2,4 %; ISCED 3–4: 8,8 %, ISCED 5–8: 20,7 %). Ta pojav krepi ujetost prej omenjenih v začaranem krogu nizkih spretnosti (t. i. 'low-skills trap'). Poleg tega je Slovenija v raziskavi o spretnostih odraslih ([PIAAC Slovenia](#)) dosegla rezultate (objavljeni so bili konec junija 2016), ki kažejo, da še vedno velik delež prebivalstva (33 % oziroma 400.000 oseb) dosega le nizke ravni pismenosti. Še huje, velik del te populacije bo na trgu dela še nadaljnjih 10 (250.000 oseb) oziroma 20 let (140.000 oseb).

Oba vidika (nizka stopnja vključenosti, velik delež odraslih z nizko stopnjo spretnosti) opozarjata, da je potreba po **ozaveščanju in motivaciji** stalna in da naj bodo ukrepi namenjeni predvsem izobraževalno prikrajšanim skupinam prebivalstva. Na drugi strani obstaja potreba po povečani ponudbi neformalnih izobraževalnih programov za **pridobitev ključnih spretnosti in drugih zmožnosti**, po podpornih mehanizmi in drugih pristopih, prikrojenih potrebam (potencialnih) učečih se. Boljša zaposljivost ter dejavno vključevanje v družbo, zasnovano na medgeneracijskem učenju, sta dodatni nacionalni temi, ki sta v sozvočju s prednostnimi področji EPUO. Tudi povezovanje in sodelovanje deležnikov, ki pokrivajo različne ravni ter področja bivanja in delovanja, je bilo prepoznano kot predpogoj za izboljšanje situacije.

Krovni cilj slovenske nacionalne koordinacije uresničevanja EPUO v obdobju 2015–2017 je zato bil promocija sporočil EPUO, obenem pa tudi podpora nacionalnim prizadevanjem v izobraževanju odraslih, ki se nanašajo na zgoraj opisane izzive.

Politika in strategija izobraževanja odraslih v Sloveniji sta zapisani v [Resoluciji o Nacionalnem programu izobraževanja odraslih \(ReNPIO\) za obdobje 2013–2020](#) in posameznih [Letnih programih izobraževanja odraslih](#). To velja še zlasti za spodbujanje vključevanja odraslih v vse oblike izobraževanja in učenja, pri čemer je posebna pozornost namenjena manj izobraženim in drugim ranljivim skupinam. ReNPIO je od

vsega začetka v letu 2012 pomenila ozadje prizadevanj v projektu EPUO. Ta so se v vseh treh projektnih fazah nanašala na dve področji, ki zavzemata pomembno mesto tudi v nacionalnem programu: **ozaveščanje in promocija** izobraževanja odraslih ter **razvoj temeljnih spretnosti in drugih kompetenc**.

S projektnimi dejavnostmi smo želeli tudi prikazati in okrepiti obstoječa **partnerstva** ter spodbuditi nastanek novih, in sicer na temelju zglednih praks kot tudi novih izzivov. Slednji izhajajo iz najnovejših pobud.

- Na evropski ravni so to zgoraj omenjeni dokumenti: Novi program znanj in spretnosti za Evropo, Priporočilo Sveta Poti izpopolnjevanja: nove priložnosti za odrasle ipd.
- Na nacionalni ravni so to revizija Zakona o izobraževanju odraslih, zaključki Analize uresničevanja ReNPIO v obdobju 2014–2016, aktualni projekti ESS, ki zadevajo (1) razvoj ključnih in poklicnih kompetenc odraslih 2016–2019 ter (2) informiranje in svetovanje ter ugotavljanje in vrednotenje neformalnega znanja in spretnosti odraslih 2016–2021 ipd.

V letu 2016 je bilo za zagotavljanje učinkovite implementacije EPUO vzpostavljeno **nacionalno koordinacijsko telo**. To vlogo je, poleg svojih primarnih zadolžitev, povezanih z uresničevanjem ReNPIO, prevzela obstoječa Koordinacija izobraževanja odraslih, imenovana na MIZŠ. Sodelovanje tega telesa zagotavlja obveščeno predstavnost različnih ministrstev, združenj in drugih ustanov na državni in lokalni ravni o projektu EPUO. Omogoča pa tudi, da člani prispevajo k usmerjanju razvoja projekta. Prvi stik s člani Koordinacije je bil vzpostavljen 2. junija 2016, ko smo jim predstavili projekt EPUO, njegove enoletne dosežke in izzive. Drugo srečanje je bilo izpeljano 5. oktobra 2017. Tedaj smo poročali o dvoletnih projektnih dosežkih in načrtih za novo obdobje 2017–2019. Ker pa niso vsi deležniki, prvotno predvideni za koordinacijo uresničevanja EPUO, člani Koordinacije izobraževanja odraslih (npr. Zavod RS za zaposlovanje, Nacionalna podporna služba za EPAL, nekatere izvajalske ustanove in drugi), smo se z njimi povezali neposredno, jih pritegnili k skupnim dejavnostim in jih obveščali prek različnih medijev.

Dejavnosti ozaveščanja ter razvoj temeljnih spretnosti in kompetenc odraslih

V Sloveniji je ozaveščanje o pomenu izobraževanja odraslih in vseživljenjskega učenja eksplicitno navedeno med dejavnostmi, potrebnimi za uresničevanje ciljev ReNPIO. Na tem področju smo dejavni že od leta 1996, ko smo začeli uveljavljati Teden vseživljenjskega učenja (TVU) in druge promocijske pristope. V obdobju 2013–2015 smo ta prizadevanja s projektom EPUO nadgradili, tako da smo razvili koncept Parade učenje (PU) – Dnevi učečih se skupnosti.

V letu 2016, po treh letih evropskega sofinanciranja, je bila PU v celoti vključena v projekt TVU. Od tedaj njeno izvedbo sofinancira država, kar je trden dokaz o uspešnosti in trajnosti tega rezultata projekta EPUO.

Na temelju več kot 20-letne izkušnje s TVU ter večletne izkušnje s PU smo se lotili oblikovanja prenovljene strategije ozaveščanja o pomenu izobraževanja odraslih (Adult Learning Awareness Raising Strategy – ALARS) ter šestih tematskih akcijskih načrtov. Ti slonijo na praktičnih primerih z državne in lokalne ravni, študiju literature in posvetovanju s člani mreže TVU. V ta namen smo oblikovali osebne izkaznice obstoječih promocijskih kampanj in projektov, ki se nanašajo na sedem javnih sektorjev: izobraževanje, zaposlovanje in socialne zadeve, kulturo, trajnostni razvoj, zdravje, notranje zadeve, javno upravo ter kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Izpostavili smo obstoječe in potencialne povezave z izobraževanjem odraslih in vseživljenjskim učenjem s poudarkom na uspešnih promocijskih prijemih.

Vse omenjeno ter pregled razvojnih strategij naštetih javnih resorjev je predstavljalo podlage za prva dva akcijska načrta, ki zadevata sodelovanje različnih resorjev v procesu ozaveščanja o pomenu vseživljenjskega učenja in izobraževanja odraslih. Nadaljnji štirje akcijski načrti zadevajo (1) učinkovite načine doseganja marginaliziranih ciljnih skupin (t. i. outreach dejavnosti), (2) potencialno vlogo izobraževalcev odraslih v procesih ozaveščanja, (3) učinkovito medijsko in vizualno promocijo ter (4) povečano vlogo učečih se v procesih ozaveščanja.

Ti projektni rezultati (objavljeni na <https://epuo.acs.si/dosezki/alaris>) so namenjeni predvsem mreži koordinatorjev TVU ter delovni skupini za TVU na ACS kot spodbude za njihovo nadaljnje delo na področju promocije izobraževanja odraslih. Do neke mere smo pridobljena spoznanja, okrepljena tudi na študijskem obisku naših kolegov na Irskem, že vključili v snovanje in izvedbo TVU 2016 in 2017. Uporabljeni bodo tudi pri delu novoustanovljene skupine za strateški razvoj TVU.

Kar zadeva naša prizadevanja na področju dvigovanja ravni temeljnih spretnosti in drugih kompetenc, je treba omeniti, da je Slovenija v letu 2015 zaključila raziskavo o spretnostih odraslih (PIAAC). Njeni rezultati, ki so bili javno objavljeni 28. junija 2016, so sicer pokazali določen napredek glede na rezultate raziskave IALS (1997). Predvsem pa so potrdili dejstvo, da razvoj spretnosti odraslih (p)ostaja eden največjih izzivov politike in prakse izobraževanja odraslih v Sloveniji. V naslednjem poglavju predstavljamo projektne dejavnosti – t. i. strokovne dogodke EPUO, ki so bili v letu 2017 namenjeni razvoju spretnosti prednostnih ciljnih skupin odraslih.

Več ustreznih spretnosti za življenje in delo

Tako metodologija kot tudi priporočila dogodkov EPUO 2015 in 2016 so služili kot odskočna deska za strokovne dogodke EPUO v letu 2017. Ti so bili namenjeni opredelitvi in razvoju temeljnih spretnosti in ključnih kompetenc ranljivih ciljnih skupin prebivalstva: mladih, priseljencev, starejših odraslih, nizkokvalificiranih delavcev, podeželskega prebivalstva in starejših odraslih. Dogodki so nagovarjali tudi problematiko dejavnega vključevanja v učeče se skupnosti.

Metodologijo [strokovnih dogodkov EPUO 2015](#) smo že v letu 2016 prenovili in jo zapisali v obliki dogovorov o sodelovanju, ki smo jih sklenili nacionalni koordinator (ACS) ter posamezni nosilci teh dogodkov na lokalni ravni. V dogovoru so opredeljene naloge obeh partnerjev, na primer usklajevalna vloga ACS ter naša obveza, da sodelujemo na dogodkih in predstavimo projekt EPUO ter na koncu povzamemo spoznanja in priporočila vseh sedmih dogodkov. Na strani lokalnega koordinatorja so v dogovoru opredeljene naloge, kot so priprava načrta oziroma programa dogodka, določitev partnerjev in sodelujočih, medijska pokritost, priprava poročila in manifesta ter sodelovanje v zaključnem mednarodnem dogodku. Upoštevali smo tudi spoznanja s strokovnih dogodkov, izpeljanih v letu 2016.

V maju in juniju 2017 je bilo izpeljanih sedem dogodkov, ki so vključevali deležnike z lokalne pa tudi nacionalne ravni, in sicer:

- štiri strokovni dogodki EPUO (po projektni terminologiji t. i. Promoting Adult Skills – Second round (PASS) events), ki so bili namenjeni opredelitvi potreb in neformalnih izobraževalnih programov ter drugih oblik podpore za razvoj temeljnih spretnosti in drugih ključnih kompetenc štirih ciljnih skupin: mladih odraslih, priseljencev, nizkokvalificiranih zaposlenih ter podeželskega prebivalstva;
- trije strokovni dogodki EPUO (po projektni terminologiji t. i. Key competences for active involvement in learning communities), ki so pozornost namenili razvoju ključnih kompetenc odraslih za dejavno vključevanje v učeče se skupnosti: mladih na poti med šolo in zaposlitvijo, zaposlenih in starejših odraslih. .

Gornje razlikovanje dogodkov je bilo zamišljeno v fazi načrtovanja, med izvajanjem dogodkov pa se je pokazalo, da je do neke mere umetno postavljeno, saj se je pri obeh skupinah dogodkov pokazala neločljivost izobraževanja od vključevanja v različne skupnosti, in obratno.

Strokovni dogodki EPUO so se zvrstili v časovnem okviru TVU 2017. Udeležili so se jih tako lokalni/regionalni kot tudi nacionalni strokovnjaki s področja izobraževanja odraslih, nosilci politike, prakse, predstavniki drugih resorjev, agencij, nevladnih organizacij pa tudi lokalne skupnosti in zaposlovalcev. Med njimi so bili tudi učeči se, vsi skupaj pa so sodelovali v izmenjavi izkušenj, informacij in pogledov. Na vseh prizoriščih so sodelovali predstavniki Zavoda RS za zaposlovanje (ZRSZ) oziroma njegovih območnih služb, saj so nepogrešljiv partner v teh procesih.

Strokovnega dela vseh sedmih dogodkov se je udeležilo skupno **219 sodelujočih**. Na praktičnih usposabljanjih posameznih ciljnih skupin, ki so jim bili dogodki namenjeni, pa je sodelovalo okrog **141 udeležencev**.

Za vse dogodke so vsebine in sodelujoči predstavljeni v njihovih programih. Na vseh srečanjih so bila oblikovana usklajena stališča, organizatorji so pripravili poročilo ter manifest. Pripravili so tudi Power Point predstavitev v slovenskem in angleškem jeziku, ki povzema dogajanje ter priporočila. Angleške različice te predstavitve so bile uporabljene v panelni razpravi na zaključnem dogodku EPUO 2017, o katerem pišemo v nadaljevanju. V 14 spletnih dnevnikih EPALE (7 v slovenskem in 7 v angleškem jeziku) so bili dogodki, spoznanja in priporočila opisani z različnih vidikov.

Dogodki so predstavljeni na [projektne spletne strani](#) in v nadaljevanju.

Vključevanje prostovoljcev v delo s priseljenci

Datum in prizorišče: 23. maj 2017, Jesenice.

Ciljna skupina: priseljenci.

Koordinator: Ljudska univerza Jesenice; direktorica: mag. Maja Radinovič Hajdič.

Vabljeni deležniki: organizacije za izobraževanje odraslih, šole, center za socialno delo, nevladne organizacije, občine, Slovenska filantropija, priseljenci – udeleženci tečaja slovenščine, predstavniki ACS – skupaj 27 udeležencev.

Strokovni del: predstavitev primerov različnih praks s prostovoljci in priseljenci na ljudskih univerzah in v nevladnih organizacijah: LU Jesenice: Podari uro, RIC Novo mesto: pestrost podpore za opolnomočenje priseljencev, Second home: delovanje socialnega centra za migrante, Slovenska filantropija: koncept prostovoljstva.

Praktični del: vodena razprava z izmenjavo izkušenj in primerov dobrih praks pri pridobivanju temeljnih zmožnosti priseljencev.

Spoznanja in priporočila:

Direktorica LUJ, mag. Maja Radinovič Hajdič, meni, da je prednost Jesenic prav multikulturalnost, njen sestavni del pa je prostovoljstvo. Zato so se odločili za izpeljavo SD EPUO o priseljenicah in za pobudo Podari uro – na dan, mesec ali leto, ki teče v Večgeneracijskem centru Gorenjske.

Tina Strnad iz RIC Novo mesto deluje v svetovalnem središču za izobraževanje odraslih, kjer sta pomembna osebni pristop in zaupnost. Zanj 'opolnomočenje' pomeni prepoznati znanja in zmožnosti, ki jih priseljenec že ima, mu odpirati nove priložnosti in ga podpirati pri uresničevanju izbranih poti.

Direktor Socialnega centra za migrante Second Home v Ljubljani, Arne Zupančič, je poudaril da si želijo več povezovanja. V ljubljanskem Rogu so vzpostavili varen prostor za tujce. Delijo jim hrano, oblačila, še pomembneje pa – učijo jih slovenščine ter jih seznanjajo s pravicami, ki jih v naši državi imajo.

V razpravi se je pokazalo, da tudi drugje po Evropi država vse bolj prelaga bremena dela s priseljenci in z begunci na ramena nevladnih organizacij. Integracijski programi niso financirani v zadostni meri, zato so prostovoljci dobrodošla rešitev. V UPI Žalec jih tako vključujejo v jezikovno izobraževanje priseljencev, hkrati pa jim je treba zagotavljati razvoj in ohranjanje lastnega jezika in kulture.

Največji uspeh pri uresničevanju instituta prostovoljstva nedvomno nastopi, ko uporabnik postane prostovoljec, ko učenec postane učitelj ... Skratka, ko se vlogi obrneta. Obstajajo pa celo primeri, ko so prostovoljci dobili zaposlitev, ker so v tem procesu razširili svoj krog poznanstev in delovanja. Ob tem se poraja tudi potreba po medsektorskem povezovanju in sodelovanju z nevladnimi organizacijami, saj bi sinergija vsem prinesla večje koristi.

Ob zaključku dogodka so organizatorji pripravili osnutek [manifesta](#), ki se zgleduje po publikaciji [Manifesto for Adult Learning in the 21st century](#) (EAEA, 2016) oziroma njegovi [slovenski različici](#). Manifest z opisanega dogodka se nanaša na migracije in demografske spremembe. Dokument bo služil kot temelj za nadaljnje povezovanje priseljencev in migrantov v lokalno in širše okolje.

Dogodek je podrobneje opisan v spletnem dnevniku EPALE: [Majhni dogodki z velikim dometom \(1/7\)](#).

Mladi na poti podjetnosti

Datum in prizorišče: 25. maj 2017, Črnomelj.

Ciljna skupina: mladi.

Koordinator: Zavod za izobraževanje in kulturo Črnomelj; direktorica: mag. Nada Žagar

Vabljeni deležniki: študenti in dijaki, predstavniki lokalnega gospodarstva, lokalne skupnosti, organizacije za izobraževanje odraslih in posamezniki, predstavniki ACS – skupaj **49 udeležencev**.

Strokovni del: okrogla miza o ugotavljanju odzivnosti mladih na potrebe na trgu dela in razvojnih priložnostih okolja. O potrebah in zahtevah posameznih skupin deležnikov so razpravljali mladi, podjetnik in obrtniki. Izpostavljene so bile kompetence mladih, ki vstopajo na trg dela, predvsem samoiniciativnost. Kot podjetniška ideja je bila izpostavljena možnost razvoja podjetništva, povezana z lanom in konopljo (od semena do končnih izdelkov) v Beli krajini.

Praktični del: delavnica za mlade – predstavitev start-up podjetja in coworkinga, spodbujanje mladih in brezposelnih k iskanju zaposlitve, predstavitev primerov dobrih praks, izdelava lastnih podjetniških načrtov.

Spoznanja in priporočila:

Zadnja leta se poudarja pomen kompetence podjetnosti in samoiniciativnosti, predvsem pri mladih, da bi ti prepoznali priložnosti domačega okolja za ustvarjanje novih delovnih mest. V Črnomlju in širše v Beli krajini verjamejo, da bo tema aktualna tudi v prihodnje, in se hkrati zavedajo, da nič ne gre čez noč in bodo rezultati naporov, ki jih vlagajo v razvoj omenjenih kompetenc, vidni čez 5 ali celo 10 let.

Znanja in spretnosti posameznik pridobi v šoli in drugih organizacijah, pa tudi v vsakdanjem življenju. V Beli krajini pogrešajo tehniške šole, večjo izbiro programov za dekleta idr., šolski sistem premalo vključuje prakso in premalo spodbuja podjetništvo in podjetniško miselnost, ki bi mladim pomagala razvijati določene kompetence. Lahko pa mladi izkoristijo druge ponujene možnosti zunaj obveznega šolanja – denimo različne organizacije za mlade.

Margita Adamič, ki zna razmišljati podjetno, tudi v povezavi z lokalnim, stavi na ustvarjanje priložnosti. (Mlad) človek naj sam išče svojo zgodbo in delo, pri čemer je ključna tudi podpora starejših. Te pa pogosto ni. Starši in starejši nasploh ne razmišljajo dovolj odprto, široko, podjetno. Smiselno bi bilo torej delati tudi z njimi ... Ne glede na

starost so za razvoj na osebni in poklicni ravni potrebni volja, ideja in pogum ter pripravljenost na nenehno učenje in spolnjenje.

Podjetja iščejo tisto, česar skorajda ni – samoiniciativne ljudi, ki so se pripravljene učiti! Delodajalci potrebujejo ljudi, tudi mlade, ki so pripravljene delati in se dela naučiti. Tako v podjetju Akrapovič kot v Adrii Dom iščejo ljudi vseh starosti in različnih ravni izobrazbe, ki so pripravljene delati, hkrati pa se tudi učiti, saj so vrata odprta vsem, ki pokažejo zanimanje, so samoiniciativni, ne glede na izobrazbo. Torej gre na začetku bolj za voljo kot znanje. In to pogrešajo: željo, samoiniciativnost. Tudi in predvsem mladih.

T. i. milenijci so najnaprednejša generacija v zgodovini človeštva! To so potrdili tudi na podjetniški delavnici v Podjetniškem inkubatorju Bele krajine, na kateri so mladi razmišljali o svoji poklicni poti in razvijali konkretne podjetniške ideje. Potrdilo se je, da je mlade pogosto treba le motivirati, spodbuditi in podpreti.

Zaključili smo, da morajo izobraževalci odraslih delovati proaktivno in v tesnem sodelovanju z različnimi deležniki na nacionalni, lokalni in mednarodni ravni. Le tako lahko zagotovijo vseobsegajočo podporo pri nastajanju novih (učeh se) skupnosti, ki bodo zasnovane na načelih spoštovanja raznolikosti ter identitete in osebnega dostojanstva slehernega posameznika.

Organizatorji so pripravili [manifest](#), ki temelji na publikaciji [Manifesto for Adult Learning in the 21st century](#) (EAEA, 2016) oziroma njegovi [slovenski različici](#). Manifest z opisanega dogodka se nanaša na zaposlovanje in digitalizacijo. Dokument bo služil kot temelj za nadaljnje povezovanje mladih na trg dela in krepitev njihovih podjetniških kompetenc.

Dogodek je podrobneje opisan v spletnem dnevniku EPALE: [Majhni dogodki z velikim dometom \(2/7\)](#).

Razvoj kompetenc odraslih na podeželju – priložnosti in izzivi

Datum in prizorišče: 6. junij 2017, Žiri.

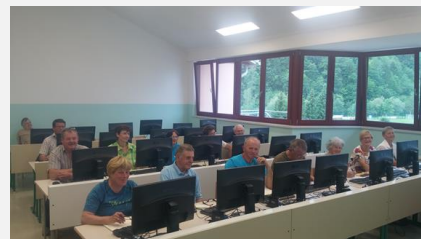
Ciljna skupina: **podeželsko prebivalstvo.**

Koordinator: Ljudska univerza Škofja Loka, direktorica mag. Petra Rozman.

Vabljeni deležniki: strokovnjaki s področja kmetijstva, gozdarstva, predstavniki Ministrstva RS za kmetijstvo, kmetje, izobraževalci odraslih, predstavniki ACS – skupaj **45 udeležencev**.

Strokovni del: V strokovnem delu je bil predstavljen Program razvoja podeželja 2014–2020 in razvoj kompetenc odraslih na podeželju, programi za trajnostni razvoj podeželja ter možnost oblikovanja zelenega delovnega mesta na kmetiji. V ospredje so bile postavljene nekatere dejavnosti, ki jih opravljajo razvojni centri in ljudske univerze (UŽU, študijski krožki).

Praktični del: V praktičnem delu je bila pripravljena delavnica Internet – moje okno v svet.

Spoznanja in priporočila:

Na škofjeloškem podeželju učenje poteka v lokalnih učnih središčih, tudi na kozolcih, v kulturnih, gasilskih in vaških domovih. Če bo vse šlo po načrtih, pa jih bodo k izmenjavi znanj in spretnosti že kmalu privabljal učilnice, urejene v Žireh in treh okoliških krajih. Razvoju kompetenc odraslih na podeželju je na nacionalni ravni namenjen Program razvoja podeželja RS 2014–2020. Omogoča organizacijo in izvedbo prenosa znanj ter številne demonstracije, oboje pa zadeva tako tehnološke, ekonomske kot tudi okoljske izzive. Stalno zaznavanje dejanskih potreb podeželskega prebivalstva in oblikovanje vedno novih vsebin prenosa znanja so največji izzivi. Kmetijsko gozdarska zbornica je pri vsem tem pomemben spodbujevalec in izvajalec usposabljanj, panožnih krožkov, pogovorov, usposabljanj in preverjanj za nacionalne poklicne kvalifikacije, ekskurzij in drugih dejavnosti. Spodbujanje razvoja kompetenc je brezplačno, usposabljanja za pridobivanje licenc in nekatere druge vrste podpore pa pač ne.

Predstavljenih je bilo nekaj primerov dobrih praks. V Vitri v Cerknici so svoja prizadevanja v okviru programov Leonardo da Vinci in Erasmus+, ki so na področju turizma, energetike in ravnanja z odpadki ter kmetovanja omogočila izmenjavo znanj in mnenj med Slovenci in Škoti, imenovali »Izobraževanje čez planke za osebe na trgu dela«. Na Posoškem razvojnem centru od lani izvajajo projekt ESS Pridobivanje temeljnih in poklicnih kompetenc v dolini Soče. Ta jim narekuje, da skupaj s partnerji – Ljudsko univerzo Nova Gorica in Šolskim centrom Nova Gorica, Medpodjetniškim izobraževalnim centrom – zaposlene z nizkimi ravnimi teh kompetenc, stare nad 45 let, vključijo v različna usposabljanja. Mag. Damijana Kravanja je z nami delila zgodbo delavk TIK Kobarid, ki so se vključile v program Usposabljanje za življenjsko uspešnost – Razgibajmo življenje z učenjem (UŽU-RŽU), ki prinaša kompetence na področjih zdravja, trajnostnega razvoja, komunikacije, učenja učenja, digitalne pismenosti, finančnega opismenjevanja, osebnega menedžmenta, sporazumevanja v tujem jeziku ter medčloveških odnosov. Pri

tem so presegli številne ovire, povezane z miselnostjo tako posameznikov kot podjetja. Sinergijo med zaposlenimi in vodstvom bodo v TIK Kobarid krepili tudi v prihodnje, saj jo bodo izvajali kot tim building za zaposlene v proizvodnji.

Pogovor med Majdo Valda, sodelavko LU Kočevje, in Alojzijem Vidicem, ljubiteljem narave, še posebej zelišč, botanikom in lokalnim aktivistom, o oživljanju vaških jeder na Kočevskem je izzvenel blago in navdušujoče hkrati. Poudarila sta, da je ključno zaznati prave potrebe in pravi trenutek, ljudi navdušiti za učenje, nato pa jih s stalno novimi, koristnimi vsebinami ohranjati v učni kondiciji.

Tudi na podeželju je torej ključno ozaveščanje in medsebojno informiranje. Prav je, da nacionalne ustanove stopajo v interakcijo z nevladniki in aktivisti, vsi skupaj pa podprejo medsebojno učenje prebivalcev podeželja, ki jim omogoča krepitev strokovnih in splošnih kompetenc. Prav je tudi, da nacionalne ustanove z lokalne ravni dobijo povratne informacije o tem, kaj obrodi sadove in kaj ne.

Organizatorji so pripravili [manifest](#), ki temelji na publikaciji [Manifesto for Adult Learning in the 21st century](#) (EAEA, 2016) oziroma njegovi [slovenski različici](#). Manifest z opisanega dogodka se nanaša na socialno kohezijo, pravičnost in enakost. Dokument bo služil kot temelj za nadaljnje dejavnosti podeželskega prebivalstva, njihovega medsebojnega povezovanja, iskanja priložnosti v lokalnem okolju in krepitev njihovih podjetniških kompetenc.

Dogodek je podrobneje opisan v spletnem dnevniku EPALE: [Majhni dogodki z velikim dometom \(3/7\)](#).

Razvoj znanj in kompetenc kadrov v gospodarstvu

Datum in prizorišče: 8. junij 2017, Ajdovščina.

Ciljna skupina: zaposleni.

Koordinator: Ljudska univerza Ajdovščina; direktorica: Eva Mermolja.

Vabljeni deležniki: župan Ajdovščine, predstavniki gospodarstva, podpornih organizacij, podjetniki, strokovnjaki iz izobraževalnih organizacij in drugih ustanov, zaposleni, predstavniki ACS – skupaj **62 udeležencev**.

Strokovni del: predavanje na temo razvijanja kompetenc in izobraževanje za starejše zaposlene, predstavitev primerov dobrih praks različnih podjetij in institucij, razprava ključnih deležnikov

Praktični del: fotografska delavnica

Spoznanja in priporočila:

V pozdravnih nagovorih sta župan Občine Ajdovščina, Tadej Beočanin, in vodja projekta EPUO na ACS, mag. Zvonka Pangerc Pahernik, poudarila nujnost dejavnega povezovanja različnih akterjev. Tu so na Ajdovskem na dobri poti. Direktorica LUA, Eva Mermolja, je povedala, da si izobraževalci želijo poznati potrebe gospodarstva, da se nanje lahko ustrezno odzovejo. Gospodarstvo v regiji se izboljšuje, veliko je povpraševanje po specializiranih kadrih, prisluhniti pa je treba tudi potrebam ljudi, lokalnega okolja, in se povezati s podpornimi ustanovami v regiji. Ključno je torej lokalno partnerstvo, kjer različni deležniki delajo z roko v roki.

Nives Fortunat Šircelj iz Zavoda ZAPOSILISE je izpostavila dejstvo, da se načini dela danes hitro spreminjajo, s tem pa tudi potrebe po znanjih in kompetencah. Zato je ključno zaposlene izobraževati in usposabljanje ter jih znati tudi motivirati. Ljudje bodo z vedno večjo avtomatizacijo delovnih procesov za upravljanje novih strojev denimo potrebovali znanja in specifične kompetence, kot so IKT, računalniška pismenost, znanje tujih jezikov idr. Predvsem pa so vse pomembnejše t. i. mehke veščine, ki jih morajo pospešeno pridobivati tudi strokovni tehnični kadri. Vlaganje v znanje in razvijanje ustreznih kompetenc in njihovo razvijanje je torej nujno.

Zoran Keser iz Javnega štipendijskega, razvojnega, invalidskega in preživninskega sklada RS je spregovoril o Kompetenčnih centrih za razvoj kadrov (KOC) in njihovem pozitivnem vplivu na obseg izobraževanja in vključenost zaposlenih vanj. Steklarna Hrastnik in Mlinotest sta dobra primera podjetij, v katerih je izobraževanje postalo vrednota in vanj intenzivno vlagajo.

Ciljno usmerjeno usposabljanje, vezano na posameznika, je tisto, na kar stavijo v podjetju Kolektor, saj se vodstvo zaveda pomena učenja zaposlenih. Predstavnica podjetja, mag. Eva Cvelbar Primožič, je kot ključno izpostavila ciljno usposabljanje za tiste kompetence, ki pri zaposlenem niso dobro razvite. Primer dobre prakse v podjetju je mentorski sistem, v katerega vključujejo vse novo zaposlene, prerazporejene, dlje časa odsotne, napotene na delo v tujino oz. iz tujine, dijake in študente na obvezni praksi

ter študente. Po končanem usposabljanju sledi zagovor, ki mora biti uspešen. Pozitivne izkušnje in učinkovitost so dober razlog za vpeljavo sistema tudi v drugih organizacijah.

Na Ljudski univerzi Ptuj (LUP) se povezujejo. V projektu, namenjenem pridobivanju temeljnih in poklicnih kompetenc, so se povezali s partnerji in se na podlagi analize okolja osredotočili na usposabljanje zaposlenih, starejših od 45 let. V Spodnjem Podravju so se osredotočili na kmetijstvo, predelovalno dejavnost in zdravstveno/negovalno dejavnost. Organizirajo številne programe: tuje jezike, računalniške in digitalne kompetence, spodbujanje učenja in socialne vključenosti ter samoiniciativnost in podjetnost.

Pomanjkanje ustreznega kadra pesti veliko delodajalcev, ki izpostavljajo predvsem napačno strategijo izobraževalnega sistema. Rešitev, več tehničnega znanja, sodelujoči v razpravi tako vidijo tudi v dobri promociji poklicev, ki naj se začne že v vrtcu in potem nadaljuje vse šolanje. Delo je torej treba osmisliti, hkrati pa je nujno dobro razporediti kadre na najustreznejša delovna mesta in s tem povečati tako motivacijo kot tudi učinkovitost.

Organizatorji so pripravili [manifest](#), ki temelji na publikaciji [Manifesto for Adult Learning in the 21st century](#) (EAEA, 2016) oziroma njegovi [slovenski različici](#).

Manifest z opisanega dogodka se nanaša na dejavno državljanstvo, demokracijo in participacijo. Dokument bo služil kot temelj za nadaljnje sodelovanje med deležniki in razvijanje novih podjetniških možnosti v lokalnem okolju.

Dogodek je podrobneje opisan v spletnem dnevniku EPALE: [Majhni dogodki z velikim dometom \(4/7\)](#).

Priložnosti krepitve kompetenc mladih na prehodu med šolo in zaposlitvijo

Datum in prizorišče: 4. junij 2017, Maribor.

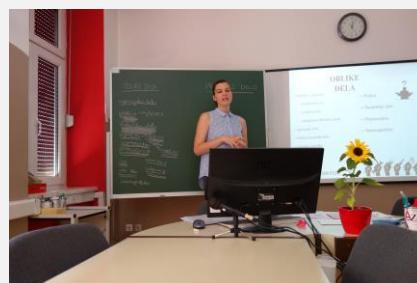
Ciljna skupina: mladi.

Koordinator: Andragoški zavod Maribor – Ljudska univerza; direktorica: Irena Urankar.

Vabljeni deležniki: mladi, predstavniki delodajalcev, zavoda za zaposlovanje, ljudskih univerz in drugih izobraževalnih organizacij, nevladnih organizacij, ACS – skupaj 46 udeležencev.

Strokovni del: prispevki so govorili o spretnostih in znanju mladih, kot se kažejo v raziskavah, o kritični pismenosti in položaju/vključevanju mladih na trgu dela, prostovoljstvu in informiranosti o pravicah iz dela.

Praktični del: delavnica za mlade na temo zaposlovanja in položaja mladih, aktivnega državljanstva in delavskih pravic. Pripravili so jo v Sindikatu Mladi plus.

Spoznanja in priporočila:

Andragoški zavod – Ljudska univerza Maribor po besedah direktorice Irene Urankar izvaja kar nekaj programov za (zlasti prikrajšane) mlade – na primer Projektno učenje mlajših odraslih (PUM-O). Tokratni dogodek pa je sedemnajstim mladim, ki so sodelovali v njegovem praktičnem delu, prinesel priložnost za krepitev samoiniciativnosti ter socialne in državljanske kompetence.

Predstavnica Sindikata Mladi plus, Zala Turšič, jim je namreč v delavnici s pomenljivim naslovom Za dostojno delo približala teme o zaposlovanju in položaju mladih ter delavskih pravicah. Udeleženci so jih ocenili za izjemno poučne in uporabne v konkretnih življenjskih okoliščinah.

Še prej pa smo o teh temah spregovorili v strokovnem delu dogodka. Raziskavo o spretnostih odraslih – PIAAC (Program za mednarodno ocenjevanje kompetenc odraslih) je uvodoma predstavila mag. Jasmina Mirčeva z ACS. Spretnosti vse prehitro zastarajo, zanimivo pa je, da med zaposlenimi in brezposelnimi mladimi ni velike razlike v spretnostih. Veliko večji vpliv imata dosežena raven formalne izobrazbe ter (ne)vključenost mladih v izobraževanje.

Predstavnica Območne službe ZRSZ Andreja Motaln je izpostavila, da se mladi z jasnimi cilji in interesi, ki se zavedajo svojih močnih plati, lažje znajdejo na trgu dela. Pogosto potrebujejo le še mehke veščine, da bodo znali ustrezno komunicirati s

potencialnimi delodajalci, reševati probleme in se odločati, analitično in sintetično razmišljati, delati pod pritiskom in ne nazadnje – sodelovati v delovnih timih. Mladim lahko koristijo svetovalne storitve v kariernih središčih ter številna usposabljanja, na katerih lahko pridobijo temeljne in poklicne kompetence, širijo pa tudi svoj krog poznanstev. Nekaj več smo na dogodku izvedeli tudi o aktualnih razpisih, tj. delovnem preizkusu ter trajnem zaposlovanju mladih, ki prinašata finančne in druge spodbude obojim – mladim in delodajalcem.

Za mlade pa v lokalnem okolju obstajajo tudi druge poti. Vasja Bajde iz Prizme je poročal o projektno zasnovanih priložnostih za izboljšanje zaposlitvenih možnosti mladih. Tako so na primer z Mrežo za razvoj podjetnosti mladih (POM) zagotovili prenos znanja in izkušenj ter prispevali k integraciji in boljši dostopnosti ponudbe podjetniškega usposabljanja, svetovanja in informiranja mladih na obeh straneh meje s Hrvaško. Med rezultate štejejo 16 promotorjev za delo na točkah podjetnosti, razvit in izveden program usposabljanja za spodbujanje podjetništva, priročnik za podporo podjetništva mladim ter ne nazadnje – 4 samozaposlitve mladih ter številne poslovne načrte za samozaposlitev.

V Mladinskem centru Ormož, ki deluje kot enota Ljudske univerze (LU) Ormož in gostuje v njihovih prostorih, se nočejo sprijazniti z dejstvom, da se mladi odseljujejo. Omogočajo jim razvojno naravnano druženje, ki temelji na načelu demokratičnega vodenja. Pri tem sodelujejo s Slovensko vojsko in številnimi partnerji v svojem okolju in širše, tudi z Evropsko prostovoljsko službo (EVS).

H kritičnosti je opozorila Urška Breznik iz Infopeke. Povezala jo je s pismenostjo mladih ter predstavila model štirih virov, ki naj bi mladim omogočil oceno družbene situacije, v kateri se nahajajo. Slednje pa je predpogoj za njihovo enakopravno udejstvovanje v družbi, je poudarila.

Organizatorji so pripravili [manifest](#), ki temelji na publikaciji [Manifesto for Adult Learning in the 21st century](#) (EAEA, 2016) oziroma njegovi [slovenski različici](#).

Dogodek je podrobneje opisan v spletnem dnevniku EPALE: [Majhni dogodki z velikim dometom \(5/7\)](#).

Temeljne kompetence zaposlenih – sporočilo delodajalcev politiki in stroki

Datum in prizorišče: 26. junij 2017, Velenje.

Ciljna skupina: nižje izobraženi **zaposleni** ter brezposelni.

Koordinator: Ljudska univerza Velenje; direktorica: Brigita Kropušek Razinger .

Vabljeni deležniki: predstavniki Mestne občine Velenje, zavoda za zaposlovanje, delodajalcev, šol, ljudskih univerz in drugih izobraževalnih organizacij, lokalnih skupnosti, lokalnih javnih ustanov in ACS, skupaj 29 udeležencev.

Strokovni del: nagovor predstavnika občine, plenarna prispevka delodajalcev (Skaza, Gorenje) ter vodena razprava udeležencev s ciljem sporočiti politiki in stroki, katere temeljne kompetence/ znanja delodajalci različnih sektorjev pričakujejo od svojih zaposlenih, da bodo lažje uresničevali cilje podjetja.

Praktični del: okrogla miza 'Pogled na temeljne kompetence iz različnih zornih kotov'.

Spoznanja in priporočila:

LU Velenje je na strokovnem dogodku EPUO gostila predstavnike gospodarstva, politike, izobraževalne stroke, javnega in nevladnega sektorja ter (tako ali drugače) zaposlenih. Med slednjimi sta izstopala Peter in Laura Apat, oba visoko izobražena, še pred nekaj leti zaposlena v Ljubljani, zdaj pa svojo vizijo uresničujeta na družinski turistični kmetiji. V ozadju velenjskega dogodka je bila jasna struktura, ki jo je direktorica AZ LU Velenje, Brigita Kropušek Ranzinger, spretno udeleževala, tako da je k besedi izmenjaje vabila člane posameznih tematskih omizij.

V uvodnem prispevku nas je Tanja Skaza, direktorica Skaza Smart Plastic, opomnila, da bodo delo v prihodnje krojili trije dejavniki – avtomatizacija, globalizacija ter sodelovanje, pri tem pa je ključno medsebojno spoštovanje. Projekt Pridobivanje temeljnih in poklicnih kompetenc (PTPK), ki ga v Skupini Gorenje izvajajo v sodelovanju z AZ LU, je končno omogočil usposabljanje nižje izobraženim. Ker pa starejši od 45 let s končano največ srednjo izobrazbo načeloma niso preveč naklonjeni izobraževanju, je bil prvi korak ozaveščanje. Usposabljanje, ki je teklo zunaj delovnega časa, a v njihovih prostorih, je prineslo predvsem nove jezikovne in računalniške spretnosti kar 165 udeležencem.

V osrednjem omizju smo o temeljnih kompetencah razpravljali iz različnih zornih kotov. Dr. Selma Filipančič Jenko iz Invela je zastopala poglede nevladnega sektorja. Poudarila je osebne lastnosti: žar v očeh, humanost ... ter prostovoljstvo. Podžupan Mestne občine Velenje, Peter Dermol, je opozoril na past varčevanja, ki temelji na predpostavki, da so zaposleni strošek, namesto da bi jih razumeli kot vložek. Stavi na povezanost vseh kadrov ter gojenje občutka pripadnosti. Nataša Detečnik, direktorica Zavoda RS za zaposlovanje, Območne službe Velenje, je povedala, da se stopnja brezposelnosti približuje tisti izpred krize in da se potrebe po kadrih tako povečujejo, da vse bolj vključujejo tudi dolgotrajno brezposelne. AZ LU Velenje spodbuja tudi vključevanje udeležencev naprej – v prostovoljstvo. Franja Centrih iz UPI Ljudske univerze Žalec je opozorila na pomen podpornih dejavnosti, in sicer svetovanja ter vrednotenja neformalno in priložnostno pridobljenega znanja odraslih. Zvonka Pangerc Pahernik je prispevala informacije o projektu EPUO, namenu strokovnih dogodkov, povezovanju področij gospodarstva in izobraževanja (odraslih) ter o aktualnih projektih ESS, ki tečejo na ACS in na lokalni ravni.

Udeleženci drugih, tematskih omizij so se vključevali glede na izpostavljene teme. Tako smo lahko od direktorja Šolskega centra Velenje slišali, da se šolstvo zaveda potrebe po spremembah. Učni načrt jim dovoljuje, da kar 20 % izobraževalnih vsebin prilagodijo razredu, malodane posamezniku, in pri tem imajo besedo tudi potencialni zaposlovalci. Peter Apat je na lastni koži spoznal, da formalno izobraževanje brez stika s prakso ne opremlja za uspešen vstop na trg dela. Elido Bandelj, direktor Centra za poklicno izobraževanje in usposabljanje, pa je opozoril na potrebo po usklajenem delovanju izobraževalcev, zaposlovalcev ter Gospodarske in Obrtno-podjetniške zbornice v skupno dobro vseh, še posebej mladih in odraslih udeležencev poklicnega izobraževanja in usposabljanja. Tako javni zavod Komunalno podjetje Velenje od svoje

temeljne dejavnosti prehaja vse bolj na trg, kar poraja potrebo po drugačnih znanjih in pristopih, saj v ospredje stopajo odnosi z ljudmi. Kompetence dobrih medčloveških odnosov pa so še posebej pomembne v Domu za varstvo odraslih Velenje.

Organizatorji so pripravili [manifest](#), ki temelji na publikaciji [Manifesto for Adult Learning in the 21st century](#) (EAEA, 2016) oziroma njegovi [slovenski različici](#). Dokument bo služil kot temelj za nadaljnje sodelovanje med deležniki in je usmerjen predvsem v zavedanje o zahtevanih kompetencah na trgu dela. Poskrbeti je treba, da se bodo zaposleni z nižjo stopnjo izobrazbe in brezposelni pripravljene učiti, saj je tudi na delovnem mestu pomembno, da krepimo aktualne veščine. Tako bo lahko gospodarstvo bolj napredovalo.

Dogodek je podrobneje opisan v spletnem dnevniku EPALE: [Majhni dogodki z velikim dometom \(6/7\)](#).

Izzivi vključevanja starejših odraslih v učenje, delo in družbo

Datum in prizorišče: 29. junij 2017, Slovenj Gradec.

Ciljna skupina: starejši odrasli.

Koordinator: MOCIS, center za izobraževanje odraslih Slovenj Gradec; direktorica: Sonja Lakovšek

Vabljeni deležniki: predstavniki zavodov, ljudskih univerz in univerz za tretje življenjsko obdobje, zavoda za zaposlovanje, ACS, skupaj **46 udeležencev**.

Strokovni del: predstavitve vsebin, povezanih z aktivnim vključevanjem starejših odraslih v družbo: predstavitev statističnih rezultatov, psihološki vidik, predstavitev dobrih praks.

Praktični del: Možganski fitnes – interaktivni trening spomina, pozornosti, koncentracije in sproščanja.

Spoznanja in priporočila:

Nekatere pomembne statistične podatke o deležu starejših med prebivalstvom Slovenije, njihovi zaposlenosti in brezposelnosti, izobrazbi in delovni aktivnosti ter vključevanju v vseživljenjsko učenje je z nami delil mag. Peter Beltram z Andragoškega centra Slovenije (ACS). Slovenci v tem starostnem razredu se tudi redkeje vključijo v izobraževanje.

Psiholog dr. Kristijan Musek Lešnik nas je opozoril, da je v starejšem obdobju pomembno vzdrževanje pozitivne samopodobe in naravnosti ter postavljanje realnih pričakovanj. V razpravi smo soglašali, da je veliko pozitivnih zgodb o starejših, uspešno vključenih v različne oblike (medgeneracijskega) učenja in usposabljanja – treba jih je širiti in tako povečevati delež aktivnih.

V ZRSZ, OS Velenje, poznajo recept za vključitev starejših na trg dela: treba je prepoznati njihove prednosti in javnost ozaveščati o njihovem potencialu, starejše aktivirati z ukrepi vseživljenjskega učenja, med katere sodi tudi vseživljenjska karierna orientacija, izkoristiti omenjeni potencial starejših ter spodbujati medgeneracijske aktivnosti, odgovornosti in oblike pomoči.

Da v praksi tečejo odlični projekti, sta dokazali predstavitvi Andragoškega zavoda Ljudske univerze (AZ LU) Velenje ter Razvojno izobraževalnega centra (RIC) Novo mesto.

Večgeneracijski center (VGC) Planet generacij z AZ LU Velenje soustvarjajo UPI ljudska univerza Žalec ter Slovenska filantropija – Hiša Sadeži družbe Žalec, pokriva pa 12 savinjskih občin. Tu so vsi enakopravni, izmenjava znanj in spretnosti teče v vse smeri in nastajajo čudoviti izdelki, ki VGC približujejo širši javnosti. Tukaj se dogaja ogromno: usvajanje slovenskega jezika za priseljenke, kreativne in digitalne delavnice, urjenje spomina, obravnava tem, kot so zdravje, osebna rast, kultura ... Vse to je povezano z vsakdanje uporabnimi računalniškimi spretnostmi, ki se jih naučiš mimogrede, ker veš, da jih resnično potrebuješ. Udeleženec Bojan Krevh kar ni mogel prehvaliti osebja VGC, svoj slavospev pa je zaključil s pozivom, naj vsak širi informacijo o priložnostih.

V Novem mestu pa je starejšim na voljo Univerza za starejše, ki se je leta 2000 porodila iz študijskega krožka. Leta 2015 so prešli v zdajšnjo, ki jo odlikuje demokratičnost njenega delovanja. Člani/slušatelji, več kot 350 jih je, so namreč soustvarjalci kakovostnega vsebinskega programa, ki poleg izobraževanja omogoča tudi ustvarjanje, osebno rast in – združevanje. Slednjega starejšim morda še najbolj manjka. Med njihovimi cilji sta tudi razvoj pozitivnega odnosa do starosti in staranja v javnosti ter raziskovanje izobraževanja starejših. Pod okriljem Univerze za starejše zdaj deluje tudi VGC, dejavnosti pa izvajajo tudi v središču za samostojno učenje.

Druga veja dejavnosti v RIC Novo mesto je mednarodni projekt Plan BE – aktivni starejši prostovoljci. V njem je vseživljenjsko učenje tesno povezano s spodbujanjem uravnoteženega trajnostnega družbenega razvoja tako na lokalni ravni kot tudi na ravni EU. Dogodki, usposabljanja, gradiva – vse to nastaja v krogu predanih udeležencev in strokovnjakov iz štirih držav.

Organizatorji so pripravili [manifest](#), ki temelji na publikaciji [Manifesto for Adult Learning in the 21st century](#) (EAEA, 2016) oziroma njegovi [slovenski različici](#). Dokument bo služil kot temelj za nadaljnje sodelovanje med deležniki in je usmerjen predvsem v zavedanje o pomenu vključevanja starejših odraslih tako na trg dela kot tudi v različne oblike neformalnega in formalnega izobraževanja. Pri tem se lahko pojavijo tako na strani posredovalcev znanja kot učečih se.

Dogodek je podrobneje opisan v spletnem dnevniku EPALE: [Majhni dogodki z velikim dometom \(7/7\)](#).

Zaključni dogodek EPUO 2017

Na zaključnem dogodku EPUO smo vzpostavili povezavo spretnosti odraslih s problematiko trajnostnega razvoja ter osvetlili vlogo izobraževanja odraslih pri njegovem zagotavljanju. Pomen pridobivanja spretnosti za življenje in delo je bil prikazan v različnih predstavitvah in panelnih razpravah. Domači in tuji udeleženci so s svojimi prispevki potrdili slogan **Moč in radost učenja**.

V letu 2017 EAAL je bil zaključni dogodek EPUO povezan s tradicionalnim strokovnim dogodkom Tedna vseživljenjskega učenja na nacionalni ravni, tj. z andragoškim kolokvijem. Andragoški center Slovenije ga je organiziral skupaj z Ljudsko univerzo (LU) Ajdovščina 3. in 4. oktobra 2017 v Ajdovščini. Dogodek mednarodnega značaja je bil sestavljen iz treh delov:

- 'Izzivi neformalnega izobraževanja v Zgornji Vipavski Dolini': Za ta del programa je LU Ajdovščina zagotovila lokalne prispevke, ki so zadevali različne oblike neformalnega izobraževanja odraslih, uveljavljene v tem okolju. Predstavljeni so bili študijski krožki, nacionalne poklicne kvalifikacije, Projektno učenje mlajših odraslih, Urbani vrt, Učni center Brje ipd. V tem programskem sklopu je sodelovalo 69 udeležencev.

Udeleženci so z zanimanjem spremljali predstavitev dosežkov in izzivov trajnostnega razvoja ter problematike pridobivanja poklicnih in splošnih spretnosti.

Predstavniki nacionalnih ustanov in združenj so se pogovarjali o aktualnih in prihodnjih izzivih izobraževanja odraslih in projekta EPUO.

- 'Z ustreznimi spretnostmi do boljšega življenja': Ta programski sklop so soustvarjali koordinatori strokovnih dogodkov EPUO 2017, ki so predstavili spoznanja in priporočila s srečanj, ki so zadevala razvoj spretnosti za življenje in delo izbranih izobraževalno prikrajšanih ciljnih skupin. V panelu, ki je zadeval pogled naprej (in se je dotikal tudi uresničevanja Priporočila Sveta Poti izpopolnjevanja: nove priložnosti za odrasle), so sodelovali deležniki z nacionalne ravni. V tem programskem sklopu je sodelovalo 68 udeležencev.
- 'Neformalno izobraževanje odraslih kot strategija odzivanja na spremembe' (tema andragoškega kolokvija v ožjem smislu): Prispevki s področja izobraževanja odraslih in trajnostnega razvoja (pogled Ministrstva za okolje in prostor) so izpostavljali potencialni vpliv, ki ga ima prav izobraževanje odraslih pri uresničevanju trajnostnega razvoja družbe in gospodarstva. V tem programskem sklopu je sodelovalo 78 udeležencev.

Gosta z Irske, Jim Prior in Catherine Aylmer iz Limerick Community Education Network (LCEN), sta s prispevkom 'Community learning as a way to react to changes' predstavila svoj pogled na neformalno učenje v skupnosti ter vlogo slednjega pri trajnostnem razvoju. V drugem delu programa smo prek Skypa prisluhnili prispevku nacionalne koordinatorice za uresničevanje EPUO na Irskem, Niamh O'Reilly iz Združenja za izobraževanje odraslih, AONTAS. Predstavila je njihove tekoče in načrtovane aktivnosti v tem projektu.

Dogodka so se udeležili tudi predstavniki Bosne in Hercegovine (nacionalni koordinator EPUO), Hrvaške (EPAL NSS), Italije in Srbije. Skupno 122 različnih udeležencev se je v dveh dneh seznanilo z aktualnimi temami, izmenjali so si poglede nanje ter oblikovali izzive in priporočila za delo v prihodnje.

Na spletni strani, vzpostavljeni posebej za ta dogodek (<http://pro.acs.si/ak2017>) so objavljeni tudi video posnetki celotnega dogajanja (<http://pro.acs.si/ak2017/video>).

Vzajemno učenje na mednarodni ravni

Poleg sklepnega dogodka EPUO 2017 smo sodelovali na nekaterih drugih strokovnih srečanjih, ki so omogočila mednarodno izmenjavo, vzajemno učenje ter predstavitev dejavnosti in dosežkov projekta EPUO.

Vzajemno učenje v mednarodnem merilu je potekalo na rednih sestankih [mreže nacionalnih koordinatorjev](#) s predstavniki EK, pa tudi v neposrednih stikih med koordinatorji. Slednje velja še zlasti za področje jugovzhodne Evrope, kjer je Slovenija delovala kot pobudnica za srečanja in različne oblike sodelovanja.

Študijski obisk na Irskem

Med 6. in 10. marcem 2017 se je na obisku na Irskem mudila dvanajstčlanska slovenska delegacija. Skupino smo sestavljali člani delovne skupine EPUO na ACS, dva zunanja sodelavca, dva dobitnika priznanja za promocijo učenja in znanja odraslih za leto 2016, predstavnica Foruma učečih se ter predstavnica Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport.

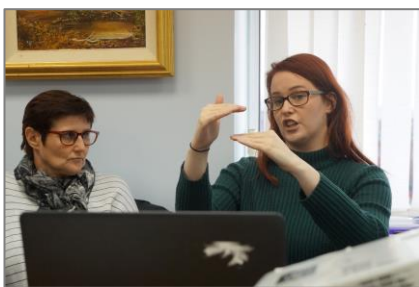

Slovenska delegacija na dogodku Star Awards – uvodni slovesnosti Festivala učečih se odraslih na Irskem, Dublin, 6. marec 2017.

Slovenska predstavnica je sodelovala v panelni razpravi seminarja 'Evropska unija: solidarnost v negotovih časih', Dublin, 10. marec 2017.

Namen študijskega obiska, organiziranega pod okriljem Festivala učečih se odraslih ([AONTAS Adult Learners' Festival](#)), je bila izmenjava izkušenj in znanj, povezanih z nacionalno koordinacijo EPUO v obeh državah ter z dejavnostmi ozaveščanja na splošno. Tako kot naši gostitelji – združenje [AONTAS](#) –, tudi ACS deluje kot nacionalni koordinator za uresničevanje EPUO, obenem pa smo nacionalni koordinatorji naših festivalov učenja. Zato smo želeli izvedeti, kako se na Irskem lotevajo medijske in vizualne promocije, kako pripravljajo privlačne publikacije, kot je npr. [I'm an Adult Learner 2016. Inspiring learner stories from across Ireland](#), kako informirajo in pritegnejo javnost prek Twitterja in FB-ja ter na kakšen način vključujejo učeče se ter nosilce politike v njihove promocijske dejavnosti.

Med petdnevnim bivanjem na Irskem smo se udeležili otvoritvene slovesnosti Star Awards, na kateri tudi oni podeljujejo priznanja. Obiskali smo nekatere izvajalce izobraževanja odraslih, in sicer mrežo Limerick Community Education Network, kolidž AN Cosan, center Warrenmount Community Education Centre ter nevladno organizacijo Exchange House Ireland. Poglobljeno smo obravnavali svoje izkušnje in pristope z nekaterimi sodelavkami AONTAS-a ter z njihovo priznano ambasadorko učenja, Uno Buckley. Zadnji dan smo se udeležili seminarja na temo 'Evropska unija: solidarnost v negotovih časih' ter s predstavitvijo dejavnosti ACS ter naših vtisov, pridobljenih med obiskom na Irskem, sodelovali v panelni razpravi.

Nekatera pridobljena spoznanja smo že vključili v pripravljalne dejavnosti za TVU 2017, koristila so nam pri oblikovanju prenovljene strategije ozaveščanja (ALARS), vir inspiracije pa nam bodo tudi pri nadaljnjem delu.

O doživetjih med študijskim obiskom na Irskem smo na platformi EPAL objavili 12 spletnih dnevnikov:

- v slovenskem jeziku: [začetni opis](#) naših razlogov in utrinki po posameznih dnevih: [prvi](#), [drugi](#), [tretji](#), [četrti](#), [peti](#) dan;
- v angleškem jeziku: [začetni opis](#) naših razlogov in utrinki po posameznih dnevih: [prvi](#), [drugi](#), [tretji](#), [četrti](#), [peti](#) dan.

Druge priložnosti za izmenjavo in medsebojno podporo

Študijski obisk italijanskega nacionalnega koordinatorja, tj. Nacionalnega inštituta za analizo javnih politik (National Institute for Public Policy Analysis – INAPP) v Sloveniji: obisk tričlanske skupine italijanskih kolegov je potekal od 12. do 14. junija 2017 v Ljubljani in Velenju po naslednjem [programu](#). Uvodoma smo jim predstavili dejavnosti ACS, naš projekt EPUO ter slovenski pristop k problematiki ugotavljanja in vrednotenja predhodno pridobljenih znanj in spretnosti. Na obisku Andragoškega zavoda Ljudske univerze Velenje so spoznavali, kako ti procesi tečejo v praksi. Srečali so se tudi z Aferdito Preshreshi, udeleženko v njihovih izobraževalnih programih, ki je izkusila tudi proces svetovanja in vrednotenja.

Italijanski kolegi so zbirali (video) vtise za njihovo opisno in video poročilo o ugotavljanju in vrednotenju predhodno pridobljenih znanj in spretnosti v EU.

Silke Maria Bettray iz Nemčije, Martina Ní Cheallaigh iz Evropske komisije ter Zvonka Pangerc Pahernik iz Slovenije – mednarodne udeleženke na zaključni konferenci hrvaškega projekta EPUO 16. oktobra 2017 v Zagrebu.

Hrvaška zaključna konferenca EPUO: 16. oktobra 2017 smo se v Zagrebu udeležili zaključnega dogodka hrvaškega projekta EPUO, ki ga je organiziral njihov nacionalni koordinator – hrvaško Ministrstvo za znanost in izobraževanje. Na konferenci so zaokrožili dvoletna prizadevanja, ki so bila prvenstveno namenjena osnovnošolskemu izobraževanju odraslih. Tudi to je bila priložnost za predstavitev slovenskih izkušenj in dosežkov ter izmenjavo pogledov. Več glej [tukaj](#).

Gradimo mostove v izobraževanju odraslih 2017: Letošnja regionalna konferenca izobraževalcev odraslih iz držav Jugovzhodne Evrope je bila organizirana od 25. do 26. oktobra 2017 v Skopju v Makedoniji. Na njej so sodelovali številni nacionalni koordinatorji EPUO iz regije. V okviru predstavitve aktualnih dogajanj v izobraževanju odraslih v Sloveniji smo spregovorili tudi o rezultatih projekta EPUO v Sloveniji. Več informacij o konferenci je na voljo [tukaj](#).

Udeleženci konference Gradimo mostove v izobraževanju odraslih 2017 smo 25. oktobra v Skopju počastili izid makedonske različice Manifesta o učenju odraslih v 21. stoletju.

Moč in radost učenja / The Power and Joy of Learning – to je bil slogan strokovnih dogodkov EPUO 2017 ter zaključnega dogodka, 3.–4. oktobra 2017 v Ajdovščini.

Večina naših dejavnosti se je povezovala s pobudo Evropskega združenja za izobraževanje odraslih (EAEA) o Letu izobraževanja odraslih v Evropi ([2017: The Year of Adult Education in Europe](#)). Slednje je potekalo pod sloganom Moč in radost učenja v vseh državah članicah EAEA in EU. Naša srečanja smo predstavili v [skupnem koledarju](#), ki obsega okrog 100 sorodnih dogodkov po vsej Evropi.

Načini diseminacije

Projektne dejavnosti in rezultate smo podprli z IKT rešitvami in promocijskim gradivom, slednje pa je bilo namenjeno tudi širjenju glasu o slovenskem projektu EPUO doma in v tujini.

Vzpostavili smo novo **projektno spletno stran** (glej <https://epuo.acs.si>) in <https://epuo.acs.si/en>). Ta pomeni tehnično in vsebinsko nadgradnjo platforme, ki je bila v veljavi vse od začetka uresničevanja EPUO (glej staro spletno stran: <http://tvu.acs.si/paradaucenja/projekt/opis>). Spletne strani bodo še naprej ključno mesto za dokumentiranje projektnih dejavnosti in dosežkov, kar zagotavlja tudi njihovo trajno dostopnost.

Dve izdaji tradicionalnega **e-biltena** (za leti 2016 in 2017) v slovenskem in angleškem jeziku prav tako omogočata širjenje informacij o različnih vidikih uresničevanja EPUO v Sloveniji in tujini. Osrednja vsebina obeh izdaj so strokovni dogodki EPUO, poročali pa smo tudi o zaključnih dogodkih, vzajemnem učenju v mednarodnem merilu in drugih projektnih vidikih. Glej: <https://epuo.acs.si/gradiva/e-bilten>.

Video produkcija, ki temelji na strokovnih dogodkih EPUO in drugih relevantnih izjavah ključnih sogovornikov, je presegla tako načrtovano število izdelkov kot vsebinski okvir. Tako smo namesto enega videa izdelali uvodni video ter pet dodatnih, v katerih so zbrane izjave pomembnih deležnikov o pridobivanju temeljnih spretnosti in drugih možnosti za prednostne ciljne skupine: brezposelne, mlade, podeželsko prebivalstvo, priseljence in Rome ter starejše zaposlene, ki jim grozi izguba zaposlitve. Infografike s statističnimi podatki ter priporočili, ki izhajajo iz omenjenih dogodkov EPUO, so vključene v video, namenjene posameznim ciljnim skupinam. Glej: <https://epuo.acs.si/dosezki/video/videi-2015-2017>.

Povzetki vsebin strokovnih dogodkov in video publikacij za posamezne ciljne skupine so prikazani tudi na šestih razstavnih panojih. Ti so postali sestavni del dolgoletne potujoče razstave ACS 'Praznik učenja' in bodo uporabljene v promocijske namene na različnih prizoriščih po državi. Glej: <https://epuo.acs.si/gradiva/infografika>.

Informacije o projektnih rezultatih, še posebej spletne dnevnik in novice, smo objavljali v platformi EPALE (v letih 2016 in 2017 skupno 47 spletnih dnevnikov in 40 komentarjev) kot tudi v mnogih drugih medijih. O diseminaciji glej tudi: <https://epuo.acs.si/diseminacija>.

Koordinacija projekta EPUO v obdobju 2017–2019

Smo na pragu četrte faze nacionalne koordinacije uresničevanja EPUO v Sloveniji. Dejavnosti bodo po eni strani izhajale iz dosežkov predhodnih faz, po drugi strani pa se bodo povezovale z najbolj aktualnimi dogajanjem v politiki in stroki izobraževanja odraslih. Veselimo se zanimivih izzivov v državnem in mednarodnem prostoru.

V obdobju 2017–2019 je krovni cilj načrtovanih dejavnosti projekta EPUO popularizacija Priporočila Sveta **Poti izpopolnjevanja: nove priložnosti za odrasle** ter podpora njeni sistematični implementaciji. Na ta način se bomo še naprej ukvarjali s spodbujanjem vključevanja nizko izobraženih/kvalificiranih odraslih v izobraževanje odraslih oziroma vseživljenjsko učenje ter z zagotavljanjem višjih ravni spretnosti (izobraževalno prikrajšanih) odraslih.

Specifični cilji projekta so:

- ozaveščati ključne deležnike o obstoječih nacionalnih ukrepih na področju izobraževanja in zaposlovanja, ki so že usklajeni z omenjenim Priporočilom;
- zagotoviti strokovne podlage in priložnosti za premislek in interakcijo teh deležnikov, zato da bodo lahko vplivali na nadaljnjo skladno implementacijo Priporočila;
- izpostaviti primere dobre prakse ter zgledne posameznike in jih vpreči v motivacijske dejavnosti, namenjene spodbujanju večje udeležbe končnih uporabnikov/učečih se v vseživljenjskem učenju, omogočanju njihovega samouresničevanja ter soustvarjanju boljše družbe in gospodarstva.

V dvoletnem obdobju bomo posneli stanje in analizirali obstoječe procese in projekte, predvsem tiste, ki so financirani iz Evropskega socialnega sklada, politične ukrepe in instrumente, ki so v veljavi. Organizirali bomo posvetovalne sestanke in dve konferenci deležnikov s področja izobraževanja, zaposlovanja in iz drugih resorjev z namenom, da jih vključimo v analizo stanja in oblikovanje spoznanj ter nadaljnjih ukrepov. Najširšo javnost bomo ozaveščali z video in avdio posnetki zglednih primerov opredelitve obstoječih znanj in spretnosti, zagotavljanja prilagojene, prožne in kakovostne ponudbe učnih programov,

ugotavljanja in priznavanja pridobljenih znanj in spretnosti, 'outreach' in svetovalne dejavnosti ter promocije izobraževanja odraslih. Vse to so koraki, ki jih opredeljuje omenjeno Priporočilo. Dejavnosti se bodo prepletale, dopolnjevale in bodo zagotavljale priložnosti za vzajemno učenje na državni in mednarodni ravni.

Z naštetim želimo doseči, angažirati in podpreti različne ciljne skupine ter vključiti deležnike s področja izobraževanja in usposabljanja (nosilce politike, strokovnjake, izvajalce izobraževanja odraslih ter učeče se), zaposlovanja in socialnih zadev ter drugih resorjev. Kar zadeva učeče se, bodo tudi tokrat v ospredju odrasli z nizko izobrazbo/kvalifikacijami oziroma spretnostmi. Klasične načine doseganja teh skupin prebivalstva (npr. osebne stike, lokalne radio in TV-objave) bomo povezali z inovativnimi pristopi, podprtimi z IK-tehnologijo.

Predvideni učinek vseh teh dejavnosti in njihovih rezultatov bo večja ozaveščenost deležnikov iz sveta politike in stroke o obstoječih in potencialnih pristopih k implementaciji Priporočila Poti izpopolnjevanja.

Prizadevali si bomo tudi za večjo ozaveščenost najširše javnosti, še posebej pa slabo izobraženih, o priložnostih za nadgradnjo njihovih kvalifikacij in spretnosti, s tem pa za boljše življenje in delo.

Na dogodku 'Evropska unija: Solidarnost v negotovih časih' 10. marca 2017 v Dublinu (v okviru študijskega obiska na Irskem).

Projektna skupina EPUO 2015–2017 na ACS: Zvonka Pangerc Pahernik, vodja projekta, s sodelavkami in sodelavci: Erika Brenk, Neja Colja, Simona Kavčič, Nevenka Kocijančič, Darijan Novak, Mateja Pečar, Ana Peklenik, Franci Lajovic, David Fartek in mnogi drugi (večina nas je na fotografiji); administrativna pomoč: Marjetka Petelin Zadnik, Katarina Šešet ter Nina Fele.